

Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení

Vyučovací předmět Občanská výchova se vyučuje v rámci integrovaného předmětu Občanská výchova, v němž se spojují vzdělávací obory Výchova k občanství (oblast Člověk a společnost) a Výchova ke zdraví (oblast Člověk a zdraví). Integrovaný předmět se vyučuje v 6. až 9. ročníku s celkovou časovou dotací šest hodin, z toho 4 hodiny spadají do oblasti Člověk a společnost a 2 hodiny do oblasti Člověk a zdraví. Integrovaný předmět se vyučuje tak, že v 6. a 9. ročníku má časovou dotaci 2 hodiny, v 7. a 8. ročníku 1 hodinu týdně.

Charakteristika a učební osnovy Výchovy ke zdraví jsou v ŠVP rozepsány v samostatné kapitole ŠVP.

Vzdělávací obsah předmětu Občanská výchova je zaměřen na rozvoj schopností nutných pro začlenění žáků do společnosti. Důraz je kladen na rozvoj sebepoznání i poznávání osobností druhých, na orientaci v sociálních vztazích, především však na orientaci v oblasti fungování společnosti a státu – otázky ekonomické, právní, politologické. Cílem je rozvoj občanského a právního vědomí žáků, občanské i osobní odpovědnosti a přejímání mravních principů. Žák se učí zapojovat se do občanského života, formulovat a obhajovat své názory a postoje, zároveň respektovat názory a práva ostatních.

Výuka probíhá v běžných učebnách i v počítačové učebně (vyhledávání informací na internetu), dále jsou využívány materiály školního informačního centra. Výuku doplňují i exkurze a besedy s odborníky.

Občanská výchova má úzké vazby zejména s **Dějepisem** (typy a formy státu, dějiny českého státu, významné české osobnosti, státní svátky, evropská integrace a mezinárodní spolupráce), s **Českým jazykem a literaturou** (rozvoj komunikačních dovedností, veřejné vystupování, správná argumentace a obhajoba vlastních názorů a postojů, využití textů literární výchovy pro formování postojů, názorů a k rozvoji etických hodnot), se **Zeměpisem** (mezinárodní vztahy, globalizace, typy a formy státu). Některá témata mají blízko k obsahu oblasti **Člověk a svět práce** (trh práce, právní otázky související se zaměstnáním a podnikáním, sebepoznání a sebehodnocení). V menší míře se objevují vazby na **Hudební a Výtvarnou výchovu** (kulturní život, památky, významné osobnosti), **Přírodopis** (přírodní památky a jejich ochrana, ochrana přírody a životního prostředí) a **Matematiku** (hospodaření – sestavení rozpočtu).

Výukou předmětu prolínají následující **průřezová témata**:

OSV

- mezilidské vztahy, zásady lidského soužití, chování a komunikace v různých životních situacích, spolupráce, řešení konfliktů, osobnost člověka, rozvoj osobnosti, sebehodnocení

VDO

- principy demokracie, demokratické rozhodování a řízení, demokratické vztahy ve škole i ve společnosti (státě), zákony a jejich význam, účast občanů v politickém životě

EGS

- globální a lokální problémy, mezinárodní spolupráce, mezinárodní organizace, evropská integrace, instituce a fungování EU

MKV

- spravedlnost, solidarita, tolerance, prevence xenofobie a rasismu, lidská práva, úcta k vlastní kultuře i ke kulturám odlišným

EV

- ekonomické, technologické a sociální souvislosti ekologických problémů, ekologické problémy na lokální, státní i globální úrovni, přírodní zdroje a jejich ochrana

MDV

- kritický pohled na média, interpretace sdělení v médiích, fungování a vliv médií ve společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie:

Učitel rozvíjí u žáků uvedené kompetence následujícím způsobem:

Kompetence k učení

Při výuce vede žáky k(e):

- vyhledávání a třídění informací
- užívání správné terminologie
- kritickému zhodnocení výsledků jejich práce, diskusi o výsledcích práce
- využívání výpočetní techniky, různých informačních zdrojů
- sledování pokroku všech žáků
- zohledňování rozdílů ve znalostech a pracovním tempu

Kompetence k řešení problémů

Při výuce vede žáky k(e):

- volbě různých postupů
- plánování řešení problému
- rozvíjení kritického myšlení
- obhajování jejich rozhodnutí, hodnocení výsledků jejich rozhodnutí, k
- přijetí odpovědnosti za jejich rozhodnutí
- vyhledávání a analyzování informace potřebné k řešení problému

Kompetence komunikativní

Při výuce vede žáky k(e):

- podpoře vzájemné komunikace a spolupráce mezi žáky
- problémům, o nichž mohou diskutovat
- ohleduplnosti, toleranci a k respektu k odlišným názorům
- rozvíjení argumentační schopnosti a komunikační dovednosti

Kompetence sociální a personální

Při výuce vede žáky k(e):

- spolupráci ve skupině
- dodržování pravidel slušného chování
- rozvíjení dobrých mezilidských vztahů ve třídě
- pěstování zdravé sebedůvěry žáků

Kompetence občanské

Při výuce vede žáky k(e):

- účinné spolupráci
- respektu ke společenským normám a zákonům, k plnění povinností a obhajobě práv vlastních i práv druhých
- odmítání násilí a k tomu, že je naší povinností se násilí postavit
- pěstování schopnost empatie
- zodpovědnosti, k ochotě poskytnout pomoc
- respektu k tradicím a k ochraně kulturních i přírodních hodnot
- pochopení základních ekologických problémů a jejich ekonomických, právních a globálních souvislostí

Kompetence pracovní

Při výuce vede žáky k(e):

- dodržování pravidel bezpečnosti, hygieny práce a ochrany zdraví
- plnění povinností
- uvážlivým rozhodnutím o dalším vzdělávání a profesní orientaci
- pochopení podstaty podnikání,
- orientaci v základních aktivitách nutných k uskutečnění podnikatelského záměru i v pracovněprávních vztazích

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

6. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
- zná tradice české, poznává tradice jiných kultur - vybere vhodné způsoby trávení volného času, dokáže výběr zdůvodnit	Čas - kalendář - státní svátky, významné dny - volný čas a jeho vhodné využití		
- chápe principy fungování obce a občanské společnosti - umí vyřešit běžné záležitosti - chápe důležitost ochrany kulturních památek, váží si kulturních hodnot - zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi	Náš domov - obec a její správa - život v obci - důležité instituce a řešení běžných problémů - regiony a jejich tradice - ochrana památek	Dějepis, Zeměpis OSV (mezilidské vztahy, zásady lidského soužití, chování a komunikace, spolupráce) VDO (principy demokracie, demokratické rozhodování a řízení, demokratické vztahy ve společnosti, účast občanů v politickém životě)	

5.2. UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a společnost - Občanská výchova - 2. stupeň

<p>lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznává tradice jednotlivých regionů - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v obci 		<p>EV (ekologické problémy na lokální úrovni, přírodní zdroje a jejich ochrana)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - zdůvodní důležitost rodiny a domova - chápe důležité předpoklady rodinného soužití - zná hlavní podoby náhradní rodinné péče - respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě) 	<p>Rodina</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina, jedinec v rodině - domov - vztahy a pravidla soužití ve skupině - manželství a partnerství - náhradní rodinná péče 		
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů ve škole - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem 	<p>Naše škola</p> <ul style="list-style-type: none"> - život ve škole - práva a povinnosti žáků, společná pravidla a normy - význam a činnost žákovské samosprávy - vklad vzdělání pro život - plánování, organizace a metody učení - systém školství v ČR - zajímavosti z historie školství, historie naší školy - zajímavosti o školství ve světě 	<p>Dějepis, Zeměpis</p> <p>OSV (mezilidské vztahy, zásady soužití, chování a komunikace ve škole, spolupráce a řešení konfliktů; rozvoj osobnosti a sebehodnocení)</p> <p>VDO (principy demokracie, demokratické rozhodování ve škole, demokratické vztahy ve škole, význam pravidel)</p> <p>MKV (prevence xenofobie a rasismu, poznávání života v jiných kulturách)</p>	<p>Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách), připravují prezentace a referáty</p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám 	<p>Naše vlast</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojem vlasti a vlastenectví, národnost, národnostní menšiny žijící v ČR, jejich zvyky a tradice - zajímavá a památná místa - co nás proslavilo - významné osobnosti - státní symboly 	<p>Dějepis, Zeměpis</p> <p>VDO (principy demokratického rozhodování a řízení, demokratické vztahy ve společnosti, účast občanů v politickém životě)</p> <p>MKV (tolerance, prevence xenofobie a rasismu, úcta k vlastní kultuře i ke kulturám odlišným)</p> <p>EV (ekologické problémy na lokální i státní úrovni, přírodní zdroje a jejich ochrana)</p>	<p>Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách), připravují prezentace a referáty</p>
<ul style="list-style-type: none"> - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám 	<p>Mezilidské vztahy a lidská práva</p> <ul style="list-style-type: none"> - spolupráce - problémy ve vztazích a jejich řešení - Úmluva o právech dítěte 		
<ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu - umí zavolat na tísňovou linku a předat potřebné informace 	<p>Krizové situace a rizika ohrožující zdraví a jejich prevence</p> <ul style="list-style-type: none"> - chování za mimořádných a krizových situací - IZS a volání na tísňovou linku - bezpečné chování: komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, 	<p>Přírodopis</p>	

5.2. UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a společnost - Občanská výchova - 2. stupeň

- projevuje odpovědné chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí, při mimořádných událostech; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	přítomnost v konfliktních a krizových situacích - ochrana člověka za mimořádných událostí – živelné pohromy, terorismus, první pomoc		
---	--	--	--

7. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají - kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	Kulturní život - rozmanitost kulturních projevů - kulturní hodnoty, kulturní tradice - umění a krása kolem nás - kulturní instituce, výběr z jejich nabídky - víra, náboženství (základní informace o hlavních světových náboženstvích a z nich vyplývajícím způsobu života) - masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédiá	Dějepis, Zeměpis, Výtvarná výchova, Hudební výchova MKV (tolerance, prevence xenofobie a rasismu; úcta k vlastní kultuře i ke kulturám odlišným) MDV (kritický pohled na média, interpretace sdělení v médiích, fungování a vliv médií ve společnosti)	Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách),
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu - posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci - rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem	Člověk ve společnosti - přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost - rovné postavení mužů a žen - lidská solidarita, spolupráce - sociální skupiny - pravidla chování	Výchova ke zdraví OSV (mezilidské vztahy, zásady lidského soužití; chování a komunikace v různých životních situacích, řešení konfliktů) MKV (spravedlnost, tolerance, prevence xenofobie a rasismu) MKV (spravedlnost, solidarita, tolerance)	
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje -	Přírodní bohatství - krajina - ochrana přírodního bohatství - globální ekologické problémy	EGS Zeměpis, Přírodopis	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady -	Majetek, vlastnictví - formy vlastnictví - duševní a hmotné vlastnictví - ochrana vlastnictví a majetku - hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví	VDO (zákony a jejich význam) OSV (rozvoj osobnosti)	
- zhodnotí a na příkladech doloží důležitost dodržování právních norem - chápe význam státu, rozlišuje jeho různé formy - dokáže uvést principy demokracie,	Stát a právo - vznik státu a právních norem - volby - dělba státní moci - ústavní instituce - soudnictví	VDO (zákony a jejich význam) Dějepis	Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách),

zdůvodní jejich důležitost	- práva a povinnosti občana		
----------------------------	-----------------------------	--	--

8. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
ČLOVĚK JAKO JEDINEC			
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů a překonávání překážek - rozpozná projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	Podobnost a odlišnost lidí - projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání - osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter - vrozené předpoklady, osobní potenciál - učení, hra - komunikace - agresivita, pasivita, asertivita	OSV (chování a komunikace v různých životních situacích; osobnost člověka, sebehodnocení)	
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	Vnitřní svět člověka - vnímání, prožívání - poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí - systém osobních hodnot - sebehodnocení - stereotypy v posuzování druhých lidí	Přírodopis OSV (osobnost člověka, rozvoj osobnosti)	
- objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Osobní rozvoj - životní cíle a plány, životní perspektiva - adaptace na životní změny, sebezměna - význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji - stres, konfliktní situace a jejich řešení - péče o duševní a tělesné zdraví	OSV (rozvoj osobnosti)	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
- rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti - na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení	Výroba, obchod a služby - funkce a návaznost odvětví, specializace - hospodaření s penězi - půjčky a úvěry	Zeměpis, Dějepis VMEGS (mezinárodní spolupráce, globální ekonomika) EV (ekonomické, technologické a sociální souvislosti ekologických problémů)	
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	Principy tržního hospodářství - nabídka, poptávka, trh - tvorba ceny, inflace - podstata fungování trhu	Matematika	
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovnává jejich znaky - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se	Právní základy státu - morálka a právo - právní řád ČR - právo veřejné a soukromé - právní vztahy - Ústava ČR	Dějepis, Zeměpis VDO (demokratické řízení a rozhodování, zákony a jejich význam, účast občanů v politickém životě)	Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách)

podílejí na správě obcí, krajů a státu			
<ul style="list-style-type: none"> - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí 	Principy demokracie <ul style="list-style-type: none"> - znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu - politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam - význam a formy voleb do zastupitelstev - mezinárodní organizace, členství ČR v nich 	VDO (principy demokracie, demokratické rozhodování a řízení, demokratické vztahy ve společnosti)	

9. ROČNÍK			
Školní výstupy – žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy a průřezová témata	Poznámky ☞
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
<ul style="list-style-type: none"> - rozumí povinností občana při zajišťování obrany státu - přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod 	Právní základy státu, občan a stát <ul style="list-style-type: none"> - státní občanství ČR - obrana státu - občan na úřadě - občan EU 	VDO (demokratické vztahy ve společnosti) OSV (chování a komunikace v různých životních situacích)	
<ul style="list-style-type: none"> - rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů 	Právní řád České republiky <ul style="list-style-type: none"> - význam a funkce právního řádu - právo a svoboda, morální a právní normy - lidská práva - orgány právní ochrany občanů - soustava soudů - smlouvy 	OSV (chování a komunikace v různých životních situacích)	
<ul style="list-style-type: none"> - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání 	Protiprávní jednání <ul style="list-style-type: none"> - druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce - trestní postižitelnost - porušování předpisů v silničním provozu - porušování práv k duševnímu vlastnictví 	VDO (zákony a jejich význam)	
<ul style="list-style-type: none"> - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci 	Právo v každodenním životě <ul style="list-style-type: none"> - význam právních vztahů - důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající - základní práva spotřebitele - styk s úřady - brigáda a zaměstnání - pracovní právo - volba studia a zaměstnání - rodinné právo 	OSV (chování a komunikace v různých životních situacích, řešení konfliktů) VDO (zákony a jejich význam)	
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
<ul style="list-style-type: none"> - sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu 	Hospodaření <ul style="list-style-type: none"> - rozpočet domácnosti, státní rozpočet - úspory, investice - daně a pojištění - sociální politika státu - peníze, platby 	Matematika OSV (chování v různých životních situacích) VDO (demokratické rozhodování a řízení, účast občanů v politickém životě) MKV (spravedlnost, solidarita)	Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách), připravují prezentace a referáty

domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi - rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané			
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	Banky a jejich služby - aktivní a pasivní operace - úročení - pojištění - produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	Matematika	Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách), připravují prezentace a referáty
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT			
- popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Evropská integrace - podstata, význam - výhody integrace - Evropská unie a ČR	Zeměpis VMEGS (mezinárodní spolupráce, evropská integrace, instituce a fungování EU)	
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	Mezinárodní spolupráce - ekonomická, politická, bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody - významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.) - podíl ČR na činnosti těchto organizací včetně účasti na zahraničních misích	Zeměpis, Dějepis VMEGS (mezinárodní spolupráce, mezinárodní organizace)	
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu - uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru	Globální problémy - projevy, klady a zápory globalizace - významné globální problémy včetně válek a terorismu - možnosti řešení globálních problémů na lokální i globální úrovni - úloha ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení různých krizových situací	Zeměpis VMEGS (globální a lokální problémy, mezinárodní spolupráce) EV (ekonomické, technologické a sociální souvislosti ekologických problémů, ekologické problémy na lokální, státní i globální úrovni)	Žáci pracují také formou projektů (individuálně i ve skupinách), připravují prezentace a referáty

Přehled učiva etické výchovy, které je obsaženo v učivu Ov		
Téma	Učivo	Zařazeno do ročníku
Komunikace	Otevřená komunikace – úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách	7.
Důstojnost a identita lidské osoby	Úcta k lidské osobě – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých	7., 8., 9.

5.2. UČEBNÍ OSNOVY

Člověk a společnost - Občanská výchova - 2. stupeň

	v obtížných situacích, občanská zralost	
	Jedinečnost a identita člověka – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismus v životě	8., 9.
Asertivní chování	Asertivní chování – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu	7., 8.
	Obrana před manipulací – asertivní techniky – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik	8.
Reálné a zobrazené vzory	Pozitivní vzory versus pochybné idoly – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, smysl autority, vztah k autoritě	6., 7., 8.
	Podpora pozitivního působení televize a médií – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládnutí agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií, média a volný čas	7., 8.
	Já – potenciální vzor pro druhé – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, autonomie a konformita	8.
Iniciativa a komplexní prosociálnost	Iniciativa a tvořivost – prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství	6., 7.
	Iniciativa ve ztížených podmínkách – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost	6., 7., 8.
	Uplatnění komplexní prosociálnosti – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám	6., 7., 9.
Aplikovaná etická výchova	Etické hodnoty – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj	7., 9.
	Duchovní rozměr člověka – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světonázorem, informace o různých světonázorech	7.
	Ekonomické hodnoty – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost	7., 8., 9.
	Ochrana přírody a životního prostředí – zodpovědnost za životní prostředí	6., 7., 9.

 Poznámky: